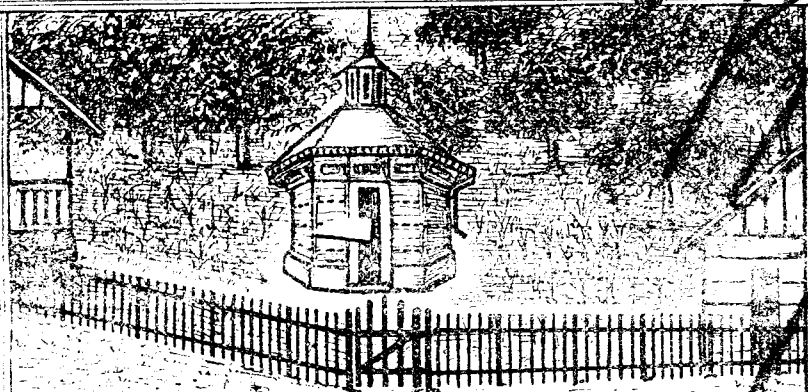

Handwritten signature or name at the top of the page.

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY.

*Az erdélyrészi méhésztársaság
egyesület
szakfolyóirata.*

*Megjelenik havonként
Kolozsvárt*

1904. évi árjegyzéket kívánatra ingyen küld

6—6

Báró ROTHSCHÜTZ

az osz.-magy. birodalomban legrégebb

kereskedelmi méhtelepe

WEIXELBURGBAN (Krajna).

Szállit keretes kaptárokat és parasztkasokat, valamint méh-
családokat, továbbá zománczozott mézpörgető gépeket és
mindenféle eszközt a legjutányosabb áron.

Gőzüzemmél.

Erdélyrészi Műlépgyár

Telefonsz. 485.

— K o l o z s v á r t. —

Igen tisztelt méhészek! Mielőtt **műlépet**
vennének, kérjenek **mintadarabkát** az Erdélyrészi Műlépgyár-
tól, mely csakis tiszta méhviaszból dolgozik.
Ugyszintén tiszta **méhviaszt** vesz a leg-
jobb árban (mintadarab beküldése szükséges).

5—5

Gőzüzemmél.

Erdélyrészi Műlépgyár

Telefonsz. 485.

— K o l o z s v á r t. —

Kérjük esetleges rendeléseknél lapunkra hivatkozni.

Tűzmentes pénzszekrények.

REMÉNYIK L. és FIAI

VASKERESKEDÉSE

KOLOZSVÁRTT, FŐTÉR.

Legjobb fajta vihar- és istálló-lámpák.

Vasbűtorok nagyváiasztékban.

Ajánlom jól berendezett raktáromat minden-
nemű **méhészeti cikkekben**; u. m. országos méretű
Bodor-féle kaptárok, legjobb minőségű **műlép**, **javi-**
tott mézpörgetők, **Hannemann-féle rács**, herefogók,
keretfogók, méhész-pipa, dohányzók- és nem do-
hányzóknak, méhész-sipkák, kaucsuk-keztyűk és
mindennemű lép- és sejt-kések nagy választékban.

Mezőgazdasági és kertészeti cikkekből kü-
lönösen ajánlom a legjobb minőségű **vasekéket**,
kézi kukoricza-morzsolót, amerikai aczéllámpát,
kaszákat, sarlókat, gereblyéket, amerikai széna-
fűrészeket. Továbbá kerti fűrészeket, kerti ollókat
és szemző késeket.

Végül fölhivom b. figyelmét **konyhaberende-**
zési és háztartási cikkeimre, melyek közül aján-
lok különféle vajverő-gépeket, amerikai fagyalt-
gépeket, ruhamángoló és facsaró gépeket, kitünő-
en zománczolt lemez- és öntött edényeket. Raktárt
tartok még valódi berndorfi alpacca és alpacca-
ezüst evőszerekből és nickel edényekből.

Vidéki megrendeléseket azonnal és pontosan
eszközlöm.

Kiváló tisztelettel:

Reményik L. és Fiai.

7—12

Ló- és marhanyiró-ollók.

Méhészeti Közlöny.

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET SZAKKÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN.

Az erdélyrészi méhész-egylet tagjai a tagsági díjért kapják. Tagsági díj rendes tagok részéről évi 4 korona. A lap előfizetési ára egész évre 8 korona.

A lap szellemi részét érdeklő közlemények a „Méhészeti Közlöny” szerkesztőségéhez Kolozsvár, Hosszu-utca, címzendők. Reklamációk, hirdetésekre vonatkozó megkeresések dr. Balázs Ferenc titkárhoz Kolozsvár, Honvéd-utca, a pénzküldemények Zsögön Rácz Mihály egyleti pénztárnokhoz Kolozsvár, Mátyás király-tér Bánffy-palota intézendők.

Hirdetés díja: garmond soronként 16 fillér egy egész oldal: 6 Kor., félooldal 3 Korona 20 fillér; negyed oldal 1 Kor. 60 fill. Egyleti tagok és féléves hirdetőik 10 százalék egész éves hirdetőik 15 százalékok leengedésben részesülnek. A hirdetési díjak előre bekelendők.

A kéziratokat nem adjuk vissza

Felelős szerkesztő: dr. Nagy Gejza.

A gödöllői tanulmányúti kirándulás.

Egyesületünk a gödöllői állami minta-méhes megtekintésére — tanulmányi szempontból — augusztus 14 én kirándulást rendezett. Azok, kik e kiránduláson részt vettek, a mit láttak örök emlékekben fogják megőrizni, örömmel s jóleső érzéssel gondolnak vissza e napra, melynek egy részét a minta-méhes, más részét a gyönyörű fekvésű Gödöllő megtekintésére szentelték.

Augusztus 13-án este volt az indulás különböző irányból s előre megállapított terv szerint találkozás 14 én reggel Budapest keleti pályaudvaron, honnan 8 órakor indultunk Gödöllőre. 9 óra-kor érkezünk meg az állami méhtelep megálló helyéhez s onnan felmentünk a méhesbe.

A kirándulókat Valló és ifj. Boczonádi szaktanárok fogadták s egy kis pihenés után elindultunk a méhes megtekintésére.

Az említett két tanár igazi szakértelemmel és tudással magyarázott s mutatott meg mindent, elkezdve a pavillonokon a különböző rendszerű kaptárok, duczok, muzeum, a tanfolyamhallgatók terméi, dolgozó-szobája, Boczonádi-pavillon stb. stb. A mit láttunk s halottunk, azt itt térszúke miatt leírni nem lehet.

Rend tisztaság és pontosság honol az egész telepen, csupa mézelő fák és virágok, gyönyörűen parkirozva valódi paradicsom!

Egy pár óra alatt mindent megnézni lehetetlen, napok, hetek kellenének ennek a megtekintésére. Büszkéik is lehetünk e méhtelepeinkre, mert ilyet más állam nem mutat!

D. u. 2 óra volt, mire mindent megnézhattunk. Ekkor a kiránduló társaság és az »Erdélyrészi méhészet-egyesület« nevében Dr. Balázs Ferencz egyesületi titkár meleg szavakban köszönte meg Valló és ifj. Boczonádi szaktanároknak a szívélyes vendéglátást és kalauzolását, mire Valló s-intén meleg szavakban válaszolt.

Ezzel igaz méhésztársi érzéssel bucsuztunk el s mentünk a félórányira fekvő Gödöllőre, hol megebédelve, a délutáni időt a kir. kastély, park és Erzsébet-szobor megtekintésére szenteltük. Estve 7 órakor jöttünk vissza Budapestre, honnan a kirándulók egy része haza utazott, másik része pedig ott maradt Budapesten.

Minden méhésztársamnak torrón ajánlom, hogy a gödöllői állami mintaméhest megtekinteni el ne mulassza!

Dr. Balázs Ferencz.

Szeptember havi teendők a méhesben.

Az idei rendkívüli és tartós szárazságnak köszönhetjük, hogy a folyó évre is csak keserőséggel fogunk visszaemlékezni. Valjon mikor lesz már jó mézelő esztendőnk?! Miután ez nem tőlünk függ, tehát viseljük a sors által reánk mértet megadással; de azért ne nézzünk a jövő elé összetett kézzel, hanem tegyük meg méhesünkben mindazt, a mi egy jó mézelő esztendő áldásait növelni képes.

Gondos méhészek teendőiket a méhesben már körülbelül a múlt hó végével elvégezték, ill. most végzik. A kiket bokros teendők a méhállomány gyökeres megvizsgálásától visszatartottak, azok siessenek és pótolják az elmulasztottakat, mivel szeptember hóban a méhek már körülbelül a téli berendezéssel készen lévén, a tetődeszkákat s nyílásokat már összeragasztották; a ragasztásokat felszaggatni pedig ebben a hónapban már káros hatással van a népek áttelelésére.

Mivel az idei nagy szárazság miatt az anyák a petézést korán megszüntették, sőt sok helyen — a megapadt mézforrások miatt — a fiasítást is kihányták, miáltal az erős törzsek is igen elnéptelenedtek, ennél fogva igen helyesen cselekszik az a méhésztárs, ki a törzseit megerősítendő — higitott langyos mézzel való esténkénti etetés útján az anyákat friss petezésre serkenti. Az etetésnél csak arra ügyeljünk, hogy rablásnak okozói ne legyünk, mivel a rablást könnyebb elkerülni, mint megszüntetni.

A mennyiben állományunk között ályanyás vagy anyátlan törzseket találunk, ezekkel ne bibelődjünk, hanem egyszerűen seper-

jük ki a népet. A rendesen öreg méhekért úgy sem kár, mivel ezek a tél folyamán ugyanis elpusztulnak, nekünk pedig tavaszkor van szükségünk méhekre.

Még arra is ügyeljünk, hogy a viaszoly pnsztításait ellen-súlyozzuk, a mi úgy történik, hogy lépkészletünket 14 naponként megfelelő módon kénezzük. A kénezés mikéntjét minden méhészkönyvben megtalálhatjuk.

U. V.

A legegyszerűbb, legjövödelmezőbb és legolcsóbb méhészkedés.

Közlönyünk mult havi számában U. V. »*Mi akadályozza a méhészet terjedését*« című cikkében oda concludál, hogy a méhészet a köznép között csak akkor fog az óhajtandó mérvben elterjedni, ha a népnek olyan kaptárt adunk, melynek kezelése őt főoglalkozásától — a mezőgazdaságtól — nem vonja el. Czikkiró — egészen helyesen — ezt a kaptárt a rakkaptárban látja megtestesülve. Miután a fölülről kezelhető rakkaptár kiváló előnyeinel fogva a külföld méhészei között mind nagyobb és nagyobb tért hódít, talán nem lesz minden érdek nélküli megtudni, hogy a modern méhészek egyik jeles tagja: *Kuchenmüller M.* az »*Allgemeine Zeitung für Bienenzucht*« szerkesztője »*Deutsche Bienenzucht in Wort und Bild*« című könyvének III. kiadás 144. és következő oldalain, mint vélekedik ezen régi és mégis új kaptár-rendszerü kezelésről.

Nevezett szerző ugyanis ezt írja: »A méhcsaládban látjuk a gyűjtési hajlamot megtestesítve, a mennyiben a méhcsalád egész élete arra van praedestinálva, hogy mézet gyűjtsön. Ha a vadonban élő méhcsaládokat megvizsgáljuk, mindegyiknél gazdag mézkészletet fogunk találni, a mint ezt a fatörzsekből kiszedett vad családok bő mézkészletei igazolják. Csak akkor lesz a mézkészlet kisebb, ha a család késő elő- vagy másodraj volt. A vadonban élő méhek mézüket minden emberi beavatkozástól menten gyűjtik s a mézkészletet, ha ezt a lakás térbeli viszonyai megengedik, *mindig* a lakás felső részében helyezik el. Az ilyen család aztán a fészek fejlődését a természet adományaival hozza összhangba, a mennyiben működése nemcsak a szaporodásra, hanem *állandó* mézkészlet gyűjtésére is irányul.

A méhcsaládban uralkodó természeti törvény szerint a méhek a lépeket mindig felülről lefelé építik s méztérül mindig az építmény legfelső részét használják — ha ebben a lakás alkata különben nem akadályozza. Tavasszal a méhek a költőtér *lefelé* nagyobbitják; míg ellenben őszkor azt *felfelé* való lassankénti összehúzó-dással kisebbitik. Ez a méhcsalád fejlődésének élettani és természeti törvénye, melyhez minden kezelési rendszernek simulnia kell, ha *minden évben mézet nyerni akarunk*

A méheket az előre látható főhordásig fokozottabb fiasításra olyképen ingerelni, hogy a költőfészkek szétesztásával 2-2 fiasítási keret közzé egy-egy üres keretet, vagy sejtközfalat helyezünk — helytelen és természetellenes eljárás, mivel a család élettani fejlődésének az felel meg, hogy a fészkek fejlesztését magukra a méhekre bizzuk, a melyek ösztönszerűleg és nem céltalanul járnak el akkor, a mikor jövőjükéről gondoskodnak.»

Szerző a 146-ik lapon aztán így folytatja: »Addig mig a család fejlődik, *lefelé* elegendő térrel kell birnia; ezt a teret pedig a költőtér minden megbolygatásának elkerülésével kell a méheknek biztosítani, mivel a természetben nem találunk példát, mely indokolná azt az általánosan tanított és követett eljárást, hogy a költőtér akképen fejlesszük, hogy abban mesterségesen (sejtközfalak beállításával) hézagokat csinálunk.

A rakkaptár rendszerű kezelésnél *tavasszor* csak annyi a teendőnk, hogy a család *alá* egy vagy két költőfiókot helyezünk, hogy eképen a fejlődéshez szükséges teret a családnak biztosítsuk. A fiók *aláhelyezését* akkor eszközöljük, ha észrevesszük, hogy a méhek a fejlődésben már annyira előhaladtak, hogy a fenékdeshkát is már *kezdik* ellepni. Megjegyzendő, hogy jobb a költőfiókot korábban mint későbbben aláhelyezni, mivel ha a tér szűk volta miatt, a család már a rajzási állapotba átmegy, ezen rajzási hajlamot már alig lehet aztán elnyomni. Rendesen a hordás megszűnése szünteti meg a rajzási hajlamot is. Elv legyen tehát az, hogy addig mig a család fejlődésben áll, neki erre elegendő teret kell nyújtani. A költőfiók aláhelyezésével történő *első* térbővítésnél, az aláhelyezendő fiókot bátran sejtközfalas keretekkel szerelhetjük fel; ha azonban elegendő kiépített keretünk volna, úgy a fiók közepét sejtközfalakkal szereljük fel; tőle jobbra és balra pedig kiépített

kereteket alkalmazunk. A sejtközfalak elnyúlásától nem kell tartani, mivel a méhek ezekből csak annyit fednek el, a mennyi a méh-mennyiség fejlődésének megfelel s csak lassanként — a fejlődés mérve szerint — foglalják el a többi lépeket. Ép ezen oknál attól sem kell tartani, hogy az időnek esetleges hidegebbre való fordulása miatt a költőtér meg fog hűlni.«

A család fejlődésére vonatkozólag megjegyzendő, hogy a fejlődés áprilistól—júniusig tart s júniusba éri el a legmagasabb fokát, júliustól—márcziusig aztán apad a népesség úgy, hogy márcziusban lesz a család ledszegényebb népben.

Ha *rajzásra* dolgozunk, ezen esetben tavaszkor a költőfészket *nem* szabad bővíteni, hanem abban a helyzetben kell hagyni, a melyben áttelelt. Igen jó tavaszi hordás esetén a *rajzásra* szánt család *főlé* egy kiépített keretekkel felszerelt fiókot helyezünk, melyet a két alsó költőfióktól egy *közbehelyezendő* anyarácscsal választunk el. A főhordást a gyakorlott méhész nemcsak fiókok aláhelyezésével, hanem az anyarács alkalmazásával, meg fiókok *közbehelyezésével* is fogja kihasználni tudni; a kezdőméhész azonban helyesen cselekszik, ha a hordást — *anyarács alkalmazása nélkül* — pusztán az egyes fiókok *aláhelyezésével* kihasználja, mivel ez az eljárás sokkal egyszerűbb, kevesebb fáradsággal jár s eredménye *mindig* biztos.

A mi a mézelvételt illeti, az úgy történik, hogy a hordás befejeztével minden családtól a legfelsőbb fiókot egyszerűen leemeljük s a bent levő mézes kereteket céljainkhoz képest felhasználjuk. A mézes fiók elvétele után a 2—3 megmaradó alsó fiók tetejét viaszos vászonnal lefedjük s reá a fedelet helyezzük, melyet aztán már ki nem nyitunk. Ha a mézelvétel alkalmával meggyőződünk, hogy a méhek mézkészlete elégtelen, akkor a hiányzó mennyiséget cukoroldat étetésével pótoljuk. Ez megtörténvén, a család a jövő tavaszig nyugton hagyandó.

(Folyt. köv.)

A méhek törvényes védelme.

Szent-Erzsébet (Udvarhelymegye), 1904. február 5.

Sok nemescsélu intézmény van hazánkban a nép művelődés és boldogítására, a melyekből, a hol szükségét látták és látják, sokat meg is oldottak.

Ugy vélem, hogy a méhtenyésztés is — nem megvetendő iparág — a mely e hon egy lakójára sem lehet káros hatással.

Nem sorolom föl azt, hogy mily kellemes foglalkozás és mily hasznos hozó, kevés munka és kitartó szorgalom után a méhészet, mert ezt, a ki méhet tart, nagyon jól tudja.

Mind egész terjedelmében nem irhatom le azt, hogy a népek boldogítását előmozdító nemes foglalkozásomban minő megtámasztásoknak voltam kitéve és lehetek még — egészen védtelenül — hogy életem is veszélyben forgott, mert ez nagyon hosszas lenne.

Ép azért a helyi körülményekhez, ugyszintén általánosságban véve is, szedtem össze törvényjavaslatomat a méhészetre nézve.

Mert a magyar birodalom területén, minden nemes intézménynek van törvénye, csak ép a méhészetre nincsen, mert ha volna, megvédett volna engem is; védtelenül, törvény nélkül állva, úgy bántak velem elleneim — mint méhészettel foglalkozóval — a mint akartak, a mit igazol a többek közül a »Méhészeti Közlöny« 1903. évi jul. 7. száma is.

Egy éve már elmúlt, hogy megtettem lépésem ezen ügyben a Nagyméltóságú fölmvelési miniszter ő Excellentiájához, hogy bár *megyei szabályrendelet* adassék ki a méhészetre nézve, a melynél fogva védve leszünk és leszek, de fájdalom, ez nem történt meg és a múlt évi rajzási időszakban a legbrutálisabban bántak el velem elleneim.

Igy például szomszédom 6 méter magasságból akart lerázni a fáról, midőn rajomat akartam befogni; de a jó Isten megvédett.

Igy vagyunk a törvény nélküli állapotban!!!

Ép azért egyesült erővel föl tehát, mert most van az ideje, hogy a míg szorgalmas méhikéink pihennek, fejtsünk ki, mint méhészek, mi is szorgalmat az őket gondosan ápolók érdekében.

Ujból teszem lépésem a nyilvánosság előtt, minden nemesen gondolkozó méhésztársam érdekében, hogy az alábbiakban elősorolt törvényjavaslatom legyen megvitatva, hogy kellő időben törvényes erőre emelkedhessen.

Törvényjavaslat a méhészettel foglalkozókra nézve.

1. §. Mindenkinek jogában áll méhet tartani, azt a törvény korlátai között kezelni és tetszés szerint bármikor is értékesíteni.

2. §. Saját, vagy több időre haszonbéreelt belsőségen a községben mindenki állíthat méh házat, vagy méh-szint, a méhtenyésztés céljának megfelelő helyen és ebben a szomszédos birtokos nem akadályozhatja, a méhszin, vagy méhház a szomszéd birtokos méhszinétől legalább is 20 méter távolságban kell hogy legyen és nem szemben a szomszéd méhszinével, hogy a kiröpülés a méhek-nél ne ütközzék össze a szomszéd méhével.

3. §. Község között, hol a lakosság száma 2000-en felül áll és a népmozgalom nagyobb arányban fordul elő, egy birtokos egy méhszin, vagy méhházban 50 törzs (kas, kaptár) méhnél nagyobb mennyiséget nem szaporíthat, a községen kívül, vagy tanyán tetszés szerint.

4. §. A méhszin, vagy méhház, ha fából készül, — ideiglenes lévén — ez iránt az építési engedély kérésnek helye nincs. A községi bírónál azonban, hogy méhszin vagy ház épül, — a méhtenyésztés céljából — bejelentendő

5. §. A méhtenyésztés, mint oly iparág, mely haszonnal jár, a törvény oltalma alatt áll, ebből kifolyólag minden méhtenyésztést érdeklő ügyben, elsőfoku hatóság a községi bíróság, s ennek élén a főszolgabíró, másodfokban a közigazgatási bizottság és harmadfokban a m. kir. földmivelésügyi miniszterium dönt.

6. §. Beadványok, kérvények, vagy hivatalos előterjesztések bélyegilleték- és portómentesek, ezen czim alatt: »méhtenyésztési ügy, portómentes«.

8. §. Sürgős ügyben, t. i. rajzás idején, hogy kié a raj, a községi bíróságnál azonnal, rendez kérvények elintézésénél pl. 8 nap alatt határozat hozandó, mely 15. nap kiteltével jogérvényes s a fél kérésére végrehajtandó.

8. §. A méhtulajdonos a tavaszi kitételnél, ha méhei táplálék hiányában a községben, tanyán a más méhtulajdonos méheire élelemért járnak, azaz rabolnak (mely czukorpor ráhintés folytán fölismerhető, hogy kié a méh és hová rabolnak) és ez neki tudomására hozatik, köteles a méhtulajdonos azonnal intézkedni, hogy méhei kárt ne tegyenek és ha ő ezt elmulasztja, teljes kártérítéssel tartozik, ismétlés esetén méhtartási jogát elveszti.

10. §. Nem szabad a méhet bántani, repülésében akadályozni, vízzel öntözni, mérges növényből készült mézkeverékkel, kovászos

mézzel pusztítani, annál kevésbé liszt, vagy hamuval lehinteni, kénköves oldattal a kasba, vagy kaptárba titkon befüstölni, ki ebben rajta találtatik, a teljes kártérítés mellett bünfenyítő eljárás alá esik és a kár értékéhez mérten büntetetik.

11. §. Rajzás idején a méhek bárki tulajdona területére vagy fájára szállnak is, a honnan kirajzottak, annak tulajdonát illetik, ki jogosítva van minden kártérítés nélkül befoghatni azt, ha pedig a méhszin vagy házban levő üres kast vagy kaptárt, a hol méhtörzs is van, foglalnak el, annak tulajdonává válik, a hova önként beköltöztek, méhtörzs nem léteben rajzás idején, ha üres kast vagy kaptárt foglalnak el, a méh a tulajdonost illeti, a honnan kirajzottak, ki ha 3 nap alatt a méhet el nem viszi, az elfoglalt méhkas vagy kaptár tulajdonába marad és vissza nem követelhető. A méh befogását kapu-elzárás, vagy honn nem léttel senki sem akadályozhatja, ez iránti ellenkezésnél a községi bíróság azonnal segílyt adni köteles, ki ha elmulasztja azt, büntetendő és az elvándorolt raj értékét a tulajdonosnak megfizetni köteles.

12. §. A községen kívül, erdőn, mezőn, fa-óduka vagy fákon talált méhek — ha annak tulajdonosa nem jelentkezik — a megtalálót illetik, ki azt tetszése szerint haza viheti, a község közötti rajméh mindig a tulajdonost illeti. Fát levágni, hogy a a méh kivehető legyen, a fa-tulajdonos engedélye nélkül nem szabad, ki ez ellen vét, az erdészeti törvény szerint büntetendő, ha pedig a tulajdonos engedélyt a fa levágásra nem ad, a méh a fa-tulajdonosé lesz, ki a feltalálónak 5—10 kor.-ig jutalomdíjat adni köteles.

13. §. Nem szabad a méheket rajzás idején a tulajdonos beleegyezése nélkül senkinek befogni és azt elsajátítani, annál kevésbé a rajzást füstölés, por, vagy hamu fölhintés, vízfecskendő által akadályozni, ki ez ellen vét, 10—50 kor.-ig büntetendő.

14. §. Nyáron által a mézelés végetti legeltetést minden méhtulajdonos csak a saját birtokán teheti, más tulajdonos területére kasokat, kaptárokat kirakni nem szabad, a méh-legelészet korlátlan lévén, hogy a méhek ki tulajdonáról gyűjtik a mézet és táplálékot, erről a méhtulajdonos senkinek kártérítéssel nem tartozik.

15 §. Mézet a szabad ég alatt kisajtolni (szürni), viaszat kiolvasztani a község között, a hol méhtenyésztés létezik, nem szabad. A mézkereskedők, ha kádjukat künn a szabadban tartják és nem záros helyt szobában, vagy pinczében és ez által a méheket rablásra ingerlik, 20—500 kor.-ig büntetendők és a méz elkobzandó. Ily értelemben büntetendő az is, ki a piacon mézet árul, s azt kellőleg nem takarja el.

16 §. A méhtenyésztés ártatlan foglalkozás lévén, rajzás idején a raj közzé lőni nem szabad.

17 §. Ha a méhraj más tulajdon területére száll, a méhtulajdonosnak nem szabad annak gyümölcsfáját tördelni, annál kevésbé az ágakat levágni, hogy a méhet befoghassa, mert teljes kártérítéssel tartozik, ha élőfán történik a sérelem, vagy a kerti veteményt kitapodta.

18 §. Méhszurástól eredő kár esetén kártérítésnek helye nincs; ne ingerelje senki a méhet és ő nem bánt senkit.

19 §. Több gazda, vagy iparos állithat fel közös méhészetet és tarthatnak méhet, csak ez iránt a megegyezésről hozott szabályrendelet a közig. bizottság által jóváhagyandó, ily társulat által létesített méhház, vagy méhszin közelében senki méhszint nem állithat és méheket nem kezelhet

20 §. Ut mellett arczczal az utra senki méhszint nem állithat, hogy a közlekedést akadályozza, hanem igen háttal az utra, bárminő irányban létezzék is a belsőség.

21 §. Faiskola mellé, ha ez az iskolai épület közelében van, a felállított méhészet — minden községben az első kiváltsági jogok közé tartozik — mely államilag is segélyezendő, ha a község állit fel méhészetet, ennek jövedelme a községi pénztárt illeti, a kezelőt azonban esetről-esetre a jövedelem arányához mérten a községi képviselőtestület segélyezheti.

22 §. Házi majorság, u. m. tyuk, pulyka, récze, lud, pipe hogy mennyiben áll veszélyére a méhnek és viszont a méh ezen házi állatoknak, azt a jelen törvény nem korlátozza; ez iránt kártérítéssel senki egymás ellen föl nem léphet.

23. Méhszint, vagy méhházat, a hol a méhek télen-nyáron állandóan vannak, kövel dobálni, vagy fával verni, hogy a méheket fölzavarja, nem szabad.

24. §. Kiskoru gyermekek kihágásáért a szülők a felelősek és a pénzbírságon egyetemleg marasztalandók el.

25. § Kicsinyben levő méz-eladás fiasítás alatt levő lépeket (méhkenyér, salak) összetörve szinméz czimén árusítani nem szabad, ki ez ellen vét, a 15. §. szerint büntetendő. A mézet vegyíteni, azt szaporítani, vagy annak színt adni nem szabad, ki ez ellen vét, a méz elkobzandó és azon községi szegény-alap javára fordítandó, a hol ezen cselekvény konstatáltatott.

26. Pénzbírság nem fizethetése esetén minden 2 kor egy napi elzárással — saját élelmén — töltendő ki, mely iránt a járási főszolgabíró bejelentés folytán intézkedik. A pénzbírság azon községi szegény-alap javára fordítandó, melynek területén a tény elkövetve lett; községi birói beavatkozás mindig csak följelentés folytán történhet. Törvény nem tudással senki magát nem menthe:i.

27. § Jelen méhészeti szabály — törvény erővel bírván — mihez tartás végett minden méhészettel foglalkozónak — államköltségen — ingyen megküldetik, a község házában pedig nyomtatásban falra kiteendő és ott leltár mellett megőrzendő. Nyilván tartás végett minden vármegyében a méhészettel foglalkozók neve összeirandó és évről-évre a legjobb eredményt felmutatóknak ösztöndíj adandó.

*

Végül újból kérem minden egyes tagját a méhtenyésztéssel foglalkozóknak, hogy ezen törvényjavaslatomhoz hozzászólni sziveskedjenek!

Föl tehát kéz-kezet fogva tömörüljön össze legalább is szellemileg minden egyes méhészettel foglalkozó társam, hogy vivjük ki kis méhikéinknek törvényes védelmét, mert köszönetkép a jövő nemzedék hálásan fog visszaemlékezni reánk.

Isten velünk!!!

Sándor János,
gör. cath. plebánus.

Vándorkaptárom.

A mult évi lapban felhívás történt egy vándorkaptár bemutatására. Talán nem lesz érdektelen kaptáromnak rövid ismertetése.

A kaptár egy tizenötös fekvő kaptár, mely két rugón, két fatengelyen és négy, 50 cm. átmérőjű kereken nyugszik.

A méhek négy irányban járnak és pedig 5—5 oldalt és 2—2 hátul. Esetleg huszas kaptárnál 7—7 jár oldalt; így a röplyukak nincsenek annyira tömörítve, hogy gyakori anyátlanság állhatna be.

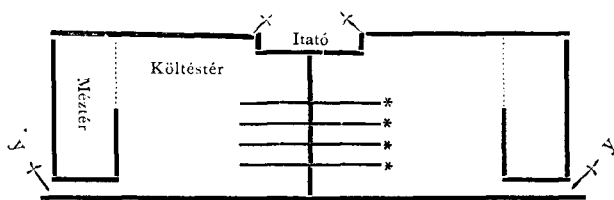
Főlényege abban áll, hogy 14 (20) család közös belső itatóval bír és a méztér — jöllehet 10 (illetve 14) család az ajtón jár — az ajtónál közvetlenül van elhelyezve. A mennyezeten egy 25×16 cm. szellőző lyuk van, mely sodronyszövettel fedetik be, de nyári nagy mézelés idején 12—16 keretes mézszekrényekkel takarható be. Amennyiben mézszekrényeket nem illesztünk a tetejére, azon esetben még 14 szalmakasbeli családot állíthatunk a kocsira s ezen családok is használhatják a közös itatóvályut. Ezek daczára a kocsi oly könnyű, hogy azt, a családok méztelensége esetén, egy ló elhuzza.

Gond van fordítva arra is, hogy a lépek le ne szakadjanak, az oldal- és közfalak meg ne fintornásodjanak; — mindegyik lépet 4—4 léptartó vessző tartja és minden oldalfal egy közfalhevedekkel van ellátva. Mindegyik ajtón egy kis ablak van alkalmazva és egy-egy oldalon levő ajtó egy zárral zárható be, mely zár a tetőt is lezárja és ezáltal a szalmakasokat, illetve mézszekrényeket is hozzáférhetlenekké teszi.

Az itatóvályu 6 liter vizet vesz fel és mindegyik család részére külön-külön ivókosárral (hálóval) bír. Az itató egyik végén csappal van ellátva, hogy tisztogatása, öblítése lehetővé tétessék. A víz télen melegen tartatik, nyáron ellenben hideg vízzel való gyakori töltögetéssel a kaptárok hőfoka, a családok melege le szállítható. De részben szellőzőként is szolgál.

A közfalak egyesítés céljából átjárókkal bírnak, de egyesítető két-két család úgy is, hogy közös mézszekrényre vagy nagyobb parasztkassal takartatván be, 50 keretes óriás családdá átalakíthatók.

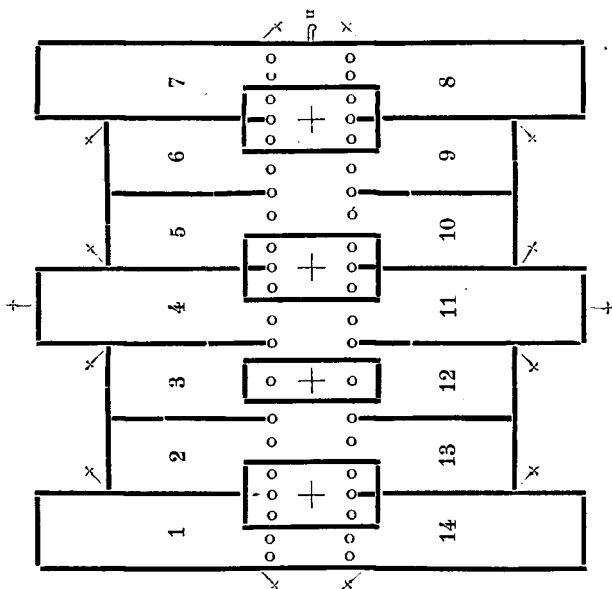
A kaptár keresztmetszete.

* * * * = léptartó vesszők. — y = röplyuk.

A kaptar tetősíkja.

$\circ \circ \circ$ = vályu   — $\uparrow$ = röplyukirány.   — $\perp$ = itató kosarak.
 — 1-14 = kaptárok.   — n = csap.

Szegzárd.

Dr. Hilbert István,

Az „Országos Méhészeti Egyesület“ bajai.

A Magyar Országos Méhészegyesület tagjainak egy része, mint ezt tisztelt olvasóink már tudják, már rég idő óta nincs megelégedve az egyesület vezetésével. Ez az elégedetlenség az egyesület közgyűlése alkalmával jutott hangos kifejezésre. Az elégedetlenkedők főleg azt panaszolják, hogy az elnökség önkényeskedik a közgyűlési tárgyalásokon, hogy az alapítványi tőkét a vezetőség elköltötte, a mézértékesítő bizottság a számadásokat nem mutatja be, s hogy a bizottság, bár az egyesület állami támogatást is élvez, a mézet a termelőktől sokkal olcsóbb árban vásárolja, mint bármely kereskedő. Az elégedetlenkedők pártja, a mely magát reformpártnak nevezi, e panaszok tárgyában f. évi augusztus hóban *Morzsányi Károly* orsz. képviselő vezetése alatt küldöttségileg tiszt-

telgett a képviselőházban *Tisza* István gróf miniszterelnöknél és *Tallian* Béla földmivvelésügyi miniszternél. A küldöttség a minisztereknek átnyújtotta a *Sötér* Kálmán által szerkesztett memorandumot, melyben a július 19 iki közgyűlés megsemmisítését és az egyesület ügyeinek megvizsgálására kormánybiztos kiküldését kéri.

Méhésztársaink figyelmébe.

Vég János egyleti tag mult hó 4-én kelt levelében valóban tragikus sorsáról értesített bennünket, azt irván, hogy: „... kiránduláson végzetes balesetem miatt részt nem vehetek, a mennyiben mult hó elején egy méhest 32 kaptár élő méhvel 400 koronáért vásároltam s az átköltötetés alkalmával 4 kilométer hosszú uton a lovak megbokrosodtak, az összes kaptarak magammal együtt a szállító kocsiról leestünk, az összes méhek kaptarástól teljesen elpusztultak és ezen alkalommal a mentési kísérletek között szenvedett temérdek méhszurás következtében oly végzetes baleset ért, hogy a balszemem világát teljesen elvesztettem s a jobb szememmel is csak igen keveset látok, azt is csak nagyítóüveg segítségével, s most már mint keresetképtelen nyomorék egy hónap óta minden segély nélkül súlyos betegen szenvedek; szenvedésemet türhetetlenné teszi még azon körülmény, hogy a fentemlített méhvásárlással egész életemen át sok kínos nélkülözéssel megtakarított filléreim váratlan elvesztése után, nemcsak hogy méheim nincsenek, de még szemeimnek világa is pusztulóban van s nem vagyok képes magamon segíteni vagy orvosi segélyt valamelyik káinikán keresni, mivel teljesen vagyontalan vagyok s nyugdíjam is oly csekély, hogy a megélhetésre és házbérre is alig telik.

Miért is bátor vagyok tekintetes Elnökséget a legalázatosabban felkérni, méltóztatna balesetemet az igen tisztelt nemes érzelmű méhésztársakkal közölni, s talán méltányolják elszerecsétlenedésemet és némi könyörödománnyal segélyezni kegyeskedjenek, hogy szerencsétlenségem enyhüljön és a veszendőben levő szemeimnek világát kellő orvosi segélynek igénybevételével visszanyerhessem.

A midőn tisztelt olvasóink figyelmét erre az esetre felhívjuk, kérjük egyuttal könyöröletes szívi méhésztársainkat, hogy szerencsétlenül járt Végh uron kiki tehetségéhez mérten segítsen. A könyörödományok Végh János nyug. máv. állomás-előljáró, Pecsenes-kén, up Herkulesfürdő czimzendők.

A szerkesztőség.

Lapszemle.

»*Magyar méh*« augusztusi száma is még mindig a legutóbbi rendkívüli közgyűlésen történekekkel van elfoglalva. E mellett közöl egy cikket, melyben *bárá Ambrózy Béla* a *Ludvig* által propagált »óriási« törzsek ellen foglal állást *Ludvig Ede* gerlai méhészt »Méz-harmat« című cikkében saját és többek észlelései alapján eldönti a mézharmat eredetéről folytatott hosszú vitát, azt állítván, hogy a »mézharmat a levegőből csapódik le«, tehát az sem a levéltetvek ürülete, sem a fák izzadmánya.

»*Ungarische Biene*« augusztusi számában *Domján* azt ajánlja, hogy a kipergetett lépeket úgy takarítottassuk, hogy ezeket egy e célra készített keretbakra téve, a méhestől 50 lépésre helyezzük el, a hol aztán a méhek a takarítás munkáját szépen elvégzik. *Domján* azt állítja, hogy rablástól tartani nem kell?? *Holusa Henrik* erdész »*Mein Bienenstock*« cím alatt az általa feltalált raktár könnyű és gyors kezelését dicséri.

»*Szettekinthő Méhészt*« augusztusi számában az *O. M. E.* reformpárt diadalát zengi, azt irván, hogy a reformpárt követeléseai lassanként már megvalósulnak.

»*Apiculteur*« augusztusi számában *Thibault*-tól »*Notes sur l'essaimage naturel*« cím alatt a rajzásra befolyással bíró éghajlati, meteorologiai, természetrajzi, élettani stb. viszonyokról érdekesen ír. Cikkező hosszú megfigyelései szerint Franciaország délkeleti részében a rajzási idő 24 napra terjed és pedig május 28—június 20-ig. A rajok $\frac{1}{5}$ -e májusba, a fele június 1—10-ig, $\frac{1}{4}$ e június 11—20-ig és $\frac{1}{10}$ -e június 20-a után esik. Az időpontot illetőleg a rajok 50%-a délelőtti 10 óra előtt, 22% délelőtti 10—12-ig, 56% déltől délutáni 2 óráig, 15% délutáni 2—3-ig és 2% délutáni 3 óra után esik.

A rajok 85%-a akkor száll ki, ha a légsúlymérő a 760-at meghaladta, ellenben csak 15%-a megy ki 760 és 750 légsúly állás között; 82%-a a rajoknak csendes, szélmentes időben száll ki, míg ellenben csak 18% a közepes szélben; 89%-a rajoknak akkor száll ki, ha a hőmérő árnyékban 20°-on felül van, 11%-a ellenben ezen alóli hőfokban. A *G.* »*Revolution en Apiculture*« cím alatt *M. Richard* amsterdami lelkész nyomán azt állítja, hogy a mézhozamot megötszörözhetni, ha a röplyukat a kaptár felső részében közvetlenül a költőfészek fölött alkalmazzuk.

A »*Central Blatt*« ban *Ziche* azt írja, sikerült neki egy családot minden építmény nélkül áttelelni. A család fűtött szoba fölötti padláson tartatott, a hol híg mézzel lett etetve. *Ziche* azt állítja, hogy ezen család jó törzsszé fejlődött az idei nyár folyamán.

The American Bee Keeper azt írja, hogy az anyátlan családok soha sem építenek anyabölcsőket peték, hanem csakis larvák fölé. A mennyiben ilyenek még nem volnának, akkor addig várnak az anyabölcsők építéseivel, míg a petékből lárvák nem lettek.

A »Széttelkintő Méhész« ugy látszik, mint az O. M. E. multcontens tagjainak az organuma szintén a válság jelében vitorlázik s »csak« három cikkben ismerteti a reformpárt megalakulásának okait; ezenkívül közli b. Szabó Imre »A méhcsalád munkaképessége« című cikk befejező közleményét

»L'Apiculteur« 7-ik számában A Picola (Economie apicole) cím alatt azt vitatja, hogy a méhészetnek nagy vállalatokban való üzése a kis méhész vesztét okozza, mivel ez a nagy tőke előnyeivel megküzdeni képtelen, Dadant amerikai méhész »Les Faux-Bourdons« cím alatt Sylviac-kal szemben 7 pontban bizonyítani igyekszik, hogy a herék számának megszorítása a méhész érdekében van.

Méhész-trust* A »L'Apiculteur« írja, hogy Californiában megalakult egy méhész-trust, melynek czélja a piacot irányítani: alap-tőkéje 25 francos részvényekre van osztva. A tagok mézterményei a vállalat neve alatt árusítatnak. Az amerikaiak ezen vállalata figyelemre méltó, a mennyiben bizonyítéka, hogy az egyes mizára hagyatva soha sem érheti el azon előnyököt, melyeket a társas vállalkozás nyújt

---

Irodalom.

A német nyelvet bíró méhészek figyelmét felhívjuk Max Kuchenmüller »Deutsche Bienenzucht in Wort und Bild« című méhészeti könyv III. kiadására, melyben szerző a méhészetet új szempontokból tárgyalja. A könnyű stílusban, élvezetes modorban irt könyv Uehlin könyvkiadónál Schopfheimban vagy közvetlenül a szerzőtől Konstanzban kapható.

Ugyanettől a szerzőtől megjelent »Die Erforschung einer hochrentablen Bienenzucht« című könyvecske 5. kiadása, melyben szerző a modern német parasztkaptárban való kezelést tárgyalja. Tekintve, hogy a modern német parasztkaptár a rakkaptárral identikus, ennél fogva az ezen rendszerű kaptár kezelését könnyen érthető módon tárgyaló, igen praktikus könyvet mindenkinek annál is inkább ajánlhatunk, mivel ára 45 pfennig, nagyon mérsékelt. A füzet az »Allgemeine Zeitung für Bienenzucht« kiadóhivatalától Konstanzban megrendelhető.

---

* Trust (tröst) — társas vállalkozás oly czélból, hogy a verseny kizárás-sék. Jelszavuk: Competition is a bad thing = a verseny rossz dolog. Szerk.

Méhészeti előadások.

(Miután a kéziratot lapunk zártáig nem kaptuk meg, az előadások sorrendjét nem közölhetjük.)

Szerkesztőség.

Kérdés.

Minden folyóiratban, s az általam elolvasott méhészeti kézikönyvekben azt olvastam, hogy *a betelelés után a kaptárak röplyukait teljesen nyitva kell hagyni.*

Miután sokszor és mindig azt tapasztaltam, hogy úgy a vad méhek, mint a parasztkasok méhei a röplyukat lehetőleg, sőt annyira szűkítik, hogy a nyitva maradt nyíláson csak egy-két méh férhet ki, ennél fogva az a kérdés merült fel bennem, vajon akkor, mikor az adott tanácsot követve, a röplyukakat egészen nyitva hagyjuk, nem cselekszünk-e a méhek természete ellenére?

Ezen kérdés tisztázása érdekében nagyon kívánatosnak tartanám, ha tapasztalt méhésztársaim Méhészeti Közlönyünk után, — melynek hasábjait a tek. szerkesztő ur bízom yára készségesen fogja rendelkezésre bocsátani — arra nézve szerzett tapasztalataikat, *hogy a röplyuk télen át teljesen nyitva hagyassék avagy szűkíttessék*, minél számosabban közzétenni sziveskednének.

Balázs János,
méhész.

Utóirat: A kért teret nemcsak szívesen bocsátjuk ezen kérdés minden oldalról leendő megvilágítására, hanem igen örülnénk, ha mentől többen szólnának ehhez a kérdéshez. Készek vagyunk még az igen röviden tartott véleményeket is lapunkban közölni.

A szerkesztőség.

Szerkesztői üzenetek.

Többeknek. Mult számunkban megjelent »Mi akadályozza stb.« című közleménynek szerzője incognitóját meg akarván őrizni, teljes nevét és lakhelyét legnagyobb sajnálatunkra nem közölhetjük.

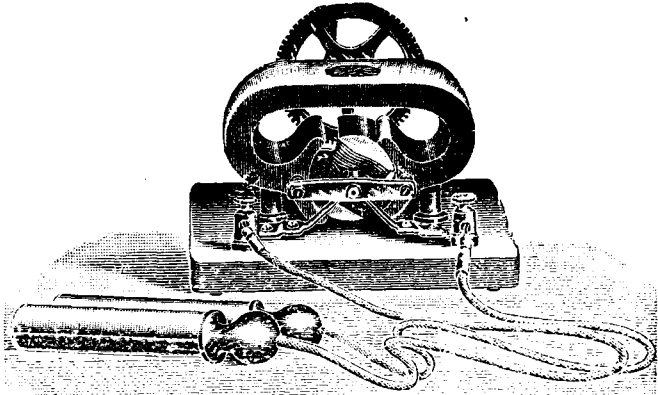
Sz. L. — Vésztő. Becses soraira külön is válaszoltunk, itt csak annyit, hogy errefelé is erősen érezzük a szárazság káros hatását. Bizony szükséges lesz az etetés már csak azért is, hogy az anyákat a megszüntetett petezés újból való megkezdésére serkentjük, mivel ennek elmulasztása állományunk sikeres áttelelését károsan befolyásolhatná. Üdvözet.

**Az élet megújítása és meghosszabbítása az eredeti
amerikai „ELEKTROPHOR“-ral.**

Villamos orvosi gyógyító-készülék magánhasználatra!!

Villamosság az élet!!!

A szenvedő, gyengélkedő és gyenge szervezetű emberiség figyelmét felhívom arra, hogy ezt a villamos készüléket használja, mert az **Elektrophor erősíti az idegeinket, megújítja a vérünket, élesíti az eszünket és az érzékeinket, a vér keringésének és idegrendszerünknek szabályos működését biztosítja és megóv bennünket minden betegségtől.**

BOURG dr., tanár, a párisi egyetem orvosi fakultásának tagja, az »Elektrophor«-ról a következőképen nyilatkozott: »Nemcsak köszvényi, reumát, gresóket, idegességet és asthmát gyógyítottak, vagy legalább is enyhítettek ezer meg ezer olyan esetben Elektrophorral, a melyben az orvosok tudománya csődöt mondott, hanem idegbetegségek, fejfájás, kólika, fülzúgás, álmatlanság és hipochondrikus állapotban levőknel, de különösen székrekedésben és aranyérben szenvedők baja ellen alkalmazva, egynéhány nap mulva, de sok esetben néhány óra mulva is csodálatos enyhülést észleltek. Fájdalmas női betegségekben szenvedők majdnem biztos enyhülést és gyógyulást nyernek. Aldott állapotban levő nők is sikerrel alkalmazhaják.

Nem romlik!

Örökké eltart!

Egy teljes kis készülék ára:

Egy teljes nagy készülék ára:

10 korona.

20 korona.

Gyenge szervezetűek részére.

Idült betegségek gyógyítására.

A pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett szállítja az »Elektrophor Co. Limited« képviselője:

Auffenberg József

BUDAPEST, VII., Huszár-utcza 6. szám.